

GORENJE

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inzerati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrto strani 20 K. Inzerati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za peti-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Naše najbližje zahteve.

IV.

Kakor v vseh javnih uradih, tako zahtevamo popolno enakopravnost tudi v šoli. To je ena najstarejših naših zahtev, vendar moramo priznati, da zadnja desetletja v tem oziru nismo napredovali skoro nič. Na Koroškem se še vedno vsako leto ponemči v šolah na stotine naših otrok, slovenskih šol ondi ni — izvzemši dve — na učiteljsku se vsi predmetje poučujejo v nemškem jeziku, gimnaziji v Celovcu in Beljaku sta kakor ustvarjeni za ponemčevanje naše srednješolske mladine. Slovenskim profesorjem so v zadnjem času nemške c. kr. izpraševalne komisije zaprle pot v zavode z nemškim učnim jezikom s tem, da v izpričevala zapisujejo pripomnje: «Sposoben za poučevanje le na zavodih z nemškim učnim jezikom.» Torej rojeni Slovenci, popolnoma zmožni nemškega jezika, ne smejo poučevati po vladnih odredbah slovenskih dijakov zato, ker se po vladnih odredbah slovenski dijaki prisiljeni pohajati nemške zavode, ker slovenskih na Koroškem in Primorskem sploh ni, na Stajerskem in Kranjskem pa obstoje le polovičarski zavodi! Ali smo v pravni državi? Menda na Turškem tudi ni slabše. Vsaj v ljudskih šolah se celo pri zamorcih uči v domačem jeziku, samo na slovenskem Koroškem je to otrokom zabranjeno!

Tudi na Kranjskem se nam v šolah ponemči vsako leto več otrok, opozarjamo le na šole na Kečevskem, v Beli peči, posebno pa še na ljubljanski realki, kjer gospodari duševni vodja vseh kranjskih Nemcev, profesor Binder.

Te razmere so naravnost neznosne, in dolžnost nas vseh je, da storimo konec umetnemu potujčevanju naše mladine in da zato mora priti že v prihodnjem zasedanju kranjskega

deželnega zbora na vrsto ljubljanske realčne vprašanje. Nasih poslancev dolžnost je pa, da ljudsko-šolsko vprašanje na Koroškem in srednješolske zadeve na Stajerskem in Primorskem spravijo v državni zbor takoj v tem zasedanju. Slovenske gimnazije v Mariboru, Celju in Gorici — od teh zahtev se ne sme odnehati pod nobeno ceno!

Vsporedno z narodno samoosvojo mora iti gospodarska osamosvoja. Nasi prvi produktivni stanov: naš kmet, obrtnik in trgovec, morajo postati gospodarji na domačih tleh in ne sužnji nemškega kapitala. Pri kmetu se je začelo z združno organizacijo, zlasti glede kredita, prav uspešno delo, ki bo najbolj pripomoglo, da se kmetijski stan reši propada. Tudi naš obrtnik in trgovec morata posvetiti združnemu delu še več pozornosti nego dosedaj. Tisti predsodki, ki jih imajo zlasti manjši obrtniki proti združništvu, morajo izginiti, kajti le v «edinosti je moč». Naša skrb pa bodi nadalje, da se pomnoži število obrtno-nadaljevalnih in sploh strokovnih šol, da se v Ljubljani trgovska šola razširi v trgovsko akademijo, in v Celju in Gorici ustanovi trgovska šola, v Trstu pa slovenska trgovska akademija.

Toda vse šolstvo in vse združništvo ne bo pomagalo nič, če se Slovenci neizprosno ne držimo gesla: «Svoji k svojim!» Po septembrskih dogodkih v Ljubljani, po tem, kar dela «Kranjska šparkasa v Ljubljani» s slovenskimi trgovci, bi bil pač neodpušljiv greh za vsakogar, ki prelomi to geslo. Saj že po par tednih narodne vzbujenosti vidimo sadove: velike nemške firme iščejo slovenskih potnikov, slovenskim trgovcem dopisujejo slovenski, slovenski trgovci, ki so prej izhajali za silo, so začeli dihati krepkeje... Ali ni to naj-

boljše narodno delo, če svojim rojakom, svojim bratom in sinovom preskrbimo poštenega kruha! Le gospodarsko krepak narod se boposteval tudi politično, le z gospodarsko silo si pridobimo tudi politično moč.

Dva mrliča z dne 20. septembra, množica težkih ranjencev, stiri leta ječe za demonstracije, pri katerih se ni nikomur skrivil las na glavi — ali nas je to vzbudilo iz spanja zato, da zadremujemo iznova? Ne, nikdar ne!

Prost mora biti,
prost naš rod,
na svoji zemlji
svoj gospod!

Gospodarski del.

□□□□

Združni točaji.

V svrhu pravičnega poslovanja in poučenja članov načelstev in nadzorstev, kakor tudi drugače poslujočih funkcionarjev, posebno za letno sestavo bilanc prireja Zdržna zveza v Celju, kakor tudi ljubljanska klerikalna Zdržna zveza pridno koncem vsakega leta združne točaje, trajajoče nekaj dni.

Le lansko leto ustanovljena Zveza slovenskih zadrug se nič ne gane, nič se ne zmeni za pouk svojih članic, kakor bi tega ni bilo prav nič potreba. S tem se ni nič opravičeno in za splošni pouk narejenega, če n. pr. g. uradni vodja pošilja pogosta pisma na razne posojilnice. Le ne toliko birokratskega sistema in duha ter več ljudskega umevanja za blagor in dobrobit najširših slojev.

Rabel opomin se nam zdi potreben, ker se približuje leto h koncu in bi prav radi mnogi gospodje v božičnih praznikih se udeležili takega točaja.

Na delo tedaj!

PODLISTEK.

Josip Ressel.

Dne 10. oktobra t. l. je preteklo haš pol stoletja, odkar je v Ljubljani umrl slavni češki izumitelj vijakov za parne ladje, Josip Ressel.

Ressel spada k onim velikim možem, na katere smemo biti Slovani ponosni. Glavno njegovo delo obstoji v tem, da se mu je posrečilo sestrojiti vijak, s katerega pomočjo so se začele premikati parne ladje. Po njegovi iznajdbi je plavba po morju dosegla ogromnih uspehov. Postala je mnogo varnejša in hitrejša.

Razen vijakov pri parnih ladjah je učinil Ressel še 14 drugih izbornih iznajdb, ki spadajo v različne industrijske stroke in katere še danes pričajo o njegovih neizmernih vednosteh v mehanični stroki. Njegov hister pogled in ostr duh sta mu pridobila sedaj po smrti svetovnega imena, dasiravno ni bilo temu tako za časov njegovega življenja.

Njegovo življenje je bilo sila mučno...

Ressel se je narodil dne 29. junija 1793 v Chrudimu na vzhodnem Češkem, kjer je obiskoval začetne šole. Njegov oče je bil dacar. Že kot učenec chrudimske šole je kazal Ressel veliko nadarjenost za risanje. Njegove risbe so vzbujale med učitelji veliko občudovanje.

Leta 1806 so ga starši poslali na gimnazijo v Linec. Leta 1811 vidimo Ressa na topničarski šoli v Čeških Budjevicah. In tudi tu je kmalu zaslovel kakor najboljši računar in merilec.

S to šolo se pa Ressel ni zadovoljil. Hotel si je pridobiti večje izobrazbe in zato je l. 1812 odšel na Dunaj, kjer je na univerzi poslušal predavanja o fiziki, kemiji in strojništvu. Na Dunaju je vznikla v njem misel, sestrojiti balon, ki bi se z vetrovim vijakom dal voditi s pomočjo elektrike. Ali ni uresničil te misli. Še tistega leta pa je zgotovil risbo o ladjinem vijaku.

L. 1815 je izgotovil tudi model ladjinega vijaka. V prostih urah je vrnil vsa mogoča dela, da je vzdrževal sebe in roditelje, ki so prišli za njim na Dunaj. Poučeval je v premožnih rodbinah, risal načrte, izdeloval krasne risane diplome i. t. d.

Kmalu na to je bil sprejet v gozdarski ustav v Mariabrunnu, kjer se je pripravljaj za gozdarstvo. L. 1817 je zapustil gozdarsko šolo ter bil imenovan za gozdarja na Kranjskem. Leta 1821 je bil predstavljen v Trst, kjer opravljal posel državnega nadzornika primorskih gozdov.

V Trstu je l. 1825 sestrojil model malega parnika na vijak. Po uspeli prvi izkušnji je s pomočjo nekotih svojih prijateljev l. 1827 spustil na vodo večji parnik na vijak. Takoj je dobil Ressel patent izdelavljati vijakove parobrode. Hotel je ustanoviti delniško družbo ali vsled pikrega nastopa

Angleza Williama Morgana, ki si je sam prisvojeval pravo patenta, ni došlo k temu.

L. 1828 je pa vendar Ressel začel staviti večji parobrod s pomočjo bogatega tržiškega trgovca O. Fontane, ki je bil l. 1828 dovršen. Dotim je bila stavba parobroda na razne načine zadrževana, odšel je Ressel v Pariz, kjer je na Sekvani poizkušil srečo s svojim parnikom. Parnik naj bi se pod njegovim vodstvom in po njegovih risbah v pariskih tvornicah izdeloval. Našel je nekoliko delničarjev Francozov, ali ko je hotel imeti svojo iznajbo trajno od njih zavarovano, so se odpovedali, ne hoteč o njegovem vijaku ničesar slišati.

To je Ressa neizrečeno užalostilo. Brez denarja, popolnoma iscrpljen po svoji iznajdbi, je poveril Ressel nekemu trgovcu z barvili navod, kako se more dobivati z rastlin barvilo. Trgovec Mesonier je poveril Resala, da napravi potrebne stroje za izdelovanje barvil. Ressel je dobil za svoj važni izum 1000 frankov!

S tem denarjem se je vrnil v Trst, kjer je l. 1829. spustil na vodo svoj parnik. Ali zopet je imel smolo. Po četrturi mirni vožnji se je parnik ustavil in ni hotel z mesta. Parovodna cev pri stroju se je razletovala in para namesto v stroj je unikala v zrak. Resalu pa so prepovedali izkušnje. Ko pa je l. 1840 prispel v Trst prvi vijaški parnik, izdelan na Angleškem, in ko je l. 1846 bil proglašen Frédéric Souvage za prvotnega iznajditelja ladjinega

Nekaj o izseljevanju. Konec.

Pisec teh vrst sem se o tem imel priliko prepričati večkrat. Potniki so v Baselu morali plačati za vožnjo od Basela do New-Yorka po 20 do 30 kruncev, kakor bi plačali v Ljubljani za isto vožnjo v istem razredu in z isto progo od Ljubljane do New-Yorka. To je dejstvo, ki se dokáže, kadar treba. In to torej pri proginem glavnem zastopu, kjer bi morala biti karta najcenejša. A potnik, ki je še nima, jo je v Baselu skoro prisiljen kupiti, zato mora plačati, kolikor se zahteva.

Gorje šele takim, ki zaidejo tam k agentom brez zastopov, kakor k Bihelju v Buksu in Zottiju v Baselu. Karte, kolikor jih prodajo, morajo ti sami kupiti pri glavnem zastopstvu one proge, katero zahtevajo. Tako moraš ubogi potnik plačati dobiček dvema: glavnemu zastopu, ki je izdal za te veljavni vozni list, in agentu, ki ti ga je prodal. Cesto pa še ne dobiš karte za ono progo, kakor si zahteval in plačal. Agent ti da podpisati nekaj, o čemer ne veš, kaj je, pa te pošlje na drugo cenejšo in slabšo, da more spraviti čimveč v žep sam.

Pri vsem tem se pa prevare niti čuvati ne moreš, saj ne veš, komu prideš v kremplje. V Baselu, tebi tujem mestu, te napade že na kolo-dvoru roj agentov. Vsak ti hvali svojo agenturo in zbegajo te. Kar pride eden, ki te nagovori slovenski in povabi seboj. Zaupaš mu radi slovenske govornice in greš. Saj žal, tudi Slovencev se dobi, ki za judežve groše pomagajo varati rojake. Celo ženske se pečajo s tem. „Le z menoj pojdite, tam so sami goljufi in judi!“ ti reče natihoma, kažoča na druge, se ti sladko nasmeje, če imaš seboj otroke, jim da cukerkča, ki ga ima vedno pripravljene, in tebi se prikupi. Z njo greš kakor jagnje v mesnico, ne vedoč, da bodeš plačal kakor zlato one cukerkče.

In v pisarno prideš baš k takemu agentu, morda ravno k Zottiju. Lepa je, polno podob ogromnih parnikov vidiš, slovenske napise povsod, agent govori slovenski s teboj. Še malo počasti te, cigaro ti ponudi, tebi se dobro zdi, ker je tako dober in prijazen. Če si se tudi ustrašil cene, ki ti jo je imenoval, in bi rad ugovarjal, da je previsoka, si skoro ne upaš. Plačáš, podpišeš in greš, agent se pa smeje v pest. Babnica, ki te je privedla, dobi svoji dve ali tri krone, pa — hajd — lovit druge.

Koliko je zopet prevarjenih tako, da se sicer vozijo po zaželjeni progi, a z manj vrednimi parniki, kot so plačali zanje, in opazijo to prevaro šele v pristanišču.

In oni siromaki, ki pridejo v Basel brez potne pravice. Lahko rečemo, da plačajo zbegani in ostrašeni še enkrat toliko. Saj si ne upajo pritožiti se, da bi se tudi imeli kam, ker so beguni.

A naj naposled kdo tudi spozna prevaro še v Baselu! Kam naj se pritoži? Slovenec, Avstrijec sploh je v Švici brezpraven, samo molzna krava. Agent plačuje davek, švicarska oblast ščiti njega, tujca ne. Sploh nikoder na svetu ne sovražijo tujcev bolj nego v Švici, dasi žive od njih. To je dejstvo, o katerem se prepriča vsakdo, kdor ima priliko nekaj časa živeti tam. „Ussländer“ jim je v narečju izraz tako globokega zaničevanja, kakor bi hoteli reči lopov, razbojnik, izvržek človeštva... Pa vrnimo se! Edini, ki bi se lahko zavzel za potnika, je konzul, a tega ni v Baselu. Kam naj se obrne? Morda mu še zažuga s časnikom, agent se smeje takim grožnjam. Saj ve, da v švicarski časnik pisati ne zna in bi leta proti domačinu tudi ne sprejel ničesar. Da v domovinske časnike, katerih bi se bal edino radi kupčije, ne pošlje noben potnik ničesar, mu je

vijaka, je bil Ressel popolnoma uničen. Z njegovim izumom se se bahali tujci.

L. 1852 je razpisalo poveljstvo angleškega ladjevja ceno 20.000 liber šterlingov temu, kdor dokáže, da je prvi iznajditelj ladjinega vijaka. Tu je zbral Ressel vse svoje listine in uradne spise in jih poslal v London. Rešitve pa, ki je veljala v prospeh Angležev, že ni dočakal. Prišla je leto po njegovi smrti.

Umrli je 10. vinotoka 1857 v Ljubljani v lepi starosti 64 let. Sele po njegovi smrti l. 1861 je priznala dunajska akademija znanosti Ressa za iznajditelja ladjinega vijaka, da celo Anglija mu je začela priznavati zasluge za to iznajdbo.

Stojim danes v duhu pred dunajsko politehniko, kjer mu je bil l. 1863 postavljen spomenik in obćudujem izraz moča, obdarjenega z bistrim iznajdljivim duhom. Vse njegovo življenje je bilo pretkano s črno nitjo usode in plodi njegovega mojstrskega dela so mu prinesli v živ enju samo težave, žalost in prevare, ki jih je prenašal Ressel z neomajano potrpežljivostjo.

Spominjajoč se ga, uvrščamo ga med največje veleume slovanskega plemena in ker je večji del svojega življenja prebil med Slovenci, ostane njegov spomin med nami neizbrisljiv. F. K.

tudi znano, ker vsakdo, prišedši v Ameriko, od veselja, da je prišel srečno čez vodo, pozabi na vse neprimlikke.

Kako se ubraniš torej? Nikdar in nikoli se ne dogovarjaj ni pismeno s švicarskim agentom, ni tja ne hodi. Ako ti pošlje ponudb in tiskovin, vrzi jih v ogenj! Ne meni se zanje, svarimo te.

In tudi v Ameriki bodi oprezen! Pazi, komu se zaupaš, komu daš v roke denar, svoje prihranke, pri kom kupuješ karto, kadar se vračaš domov. Baš tam je tudi mnogo nepoštenih agentov, ki se tam radi imenujejo bankirji, da bolj vleče. Čuvaj se jih! O, Slovenci imajo tam poštene ljudi, ki se bavijo s tem poslom in ki se jim sme zaupati. Zato, dragi rojak, pusti kričanje! Ako imaš shraniti denar ali ga poslati domov, vprašaj za svet druge izkušene ljudi, ki poznajo razmere. Ti bodo vedeli svetovati zanesljivo pošteno hišo. Drugače bodeš oškodovan.

Le pomisli, koliko ljudi je prevaril „bankir“ Frank Zotti v New-Yorku, največ naših bratov Hrvatov, pa tudi kak Slovenec mu je šel na lim. Dasi sam Italijan, se je kričavo izdajal Hrvata, rodoljuba, nazival dobrotnika, kričal „Svoji svome!“ Hrvatje so mu dajali shranjevati krvavo prislužene novce, kupovali so pri njem karte, drli trumoma k njemu. Kako ne bi, imel je lepe pisarne, podružnice v več ameriških mestih in v Baselu. Povsod je bilo vse lepo na oko, v pisarnah velikanske blagajne, a ker iz početka ni imel česa dati vanje, je hranil v njih — kakor se je bahal sam — drva. Blagajne je moral imeti, da je slepil ljudstvo in mu izvaljal obćudovanje ter zaupanje.

Ni še dolgo, kar so ga zaprli. Zapravi je delavski denar, prihranke, ki v nebo kriče po masčevanju, blizu pol milijona dolarjev. In kako brezvestno je lovil rojake! Povsod po Ameriki je imel nastavljenih potujočih agentov, da so mu priganjali ljudi. Izdajal je časnik, večinoma samo reklamo. Vsako novo leto je razdal na stotisoče debelih koledarjev, napolnjenih s slepečo reklamo, razposlal na milijone svojih podob med ljudstvo. Poleg plače je dajal velike nagrade svojim uslužbencem, da so mu nabrali temveč ljudi. Tudi oni v Baselu so dobivali poleg plače še vsak po dve do tri krone od potnika, — vse samo goljufivih novcev, katerih se drži kri delavskih žuljev.

In dobil ne bo nihče ničesar. Kar mu imajo vzeti, bodo pobrali ameriški bankirji, ki so mu upali kaj; saj je tudi njih znal preslepiti nekatere. Delavci se vsi obrišejo lahko!

Zato pozor! V Ameriki si poišči našega človeka, v resnici pošteniaka in rojaka s srcem in čuvstvom, ne samo radi kupčije.

In doma? Ako se v resnici odločiš potovati v Ameriko, poglej med oglase v ta ali oni časnik, kjer lahko vidiš vsak teden, katere proge imajo v Ljubljani zastopnike. Dobre so vse, odloči se, za katero hočeš. Potem piši zastopniku izbrane proge v Ljubljano po pojasnila, vozne rede in cenik ter se pismeno pogajaj in dogovori z njim. Tako imaš že nekaj v rokah, ako bi se bal, da te prevari. A tega se ti pri ljubljanskih zastopnikih ni bati, ker jih oblast nadzira strogo in ta ne bi trpela nepoštenega zastopnika. Ako se ne utegneš dogovarjati pismeno, lahko prideš kar v Ljubljano, se pogodiš pri tem ali onem zastopniku ter kupiš pri njem karto. To dobiš vselej lahko v Ljubljani, saj imajo tu zastopnike vse boljše proge. Tako bodeš postrežen najceneje in dobro ter si ti ni bati nikakih sitnosti na potu. Seveda moraš vselej imeti v redu svoje listine in prinesiti seboj veljaven potni list.

V Ljubljani je v varstvo izseljenikov tudi „Društvo sv. Rafaela“, ki prav tako rado daje vsakomur zaželjena pojasnila.

In oni, ki nimajo potnih pravic? Oni naj ostanejo doma in izpolnijo dolžnost, ki jim jo nalagata vest in zakon. To velja več kakor oni denar, ki bi ga zaslužili v tem domovini ukradenem času v Ameriki, denar, ki se razspe tako rad in pomenja potem izgubo ljudskega imetja, kakor pomenja izseljevanje izgubo ljudske sile in moči.

* * *

Tedenski sejem v Kranju dne 11. novembra 1908. Prignalo se je — konj, 294 glav domače goveje živine, 291 glav hrvaške goveje živine, 11 domačih telet, — hrvaških telet, 80 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 53 domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 66—70 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 54—56 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 11.75, proso K 7.50, rž K 9.50, oves K 9.50, ajda K 9.—, repno seme K —, fižol ribničan K 13.—, mandalon K 13.—, koks 13.50 krompir K 2.80 za 50 kg, seme dom. detelje 55—60.

Vinaki semenj v Novem mestu bo letos v četrtek 19. novembra t. l. v spodnjih in zgornjih prostorih gostilne Jakac v Novem mestu. Semenj se prične dopoldne ob 11. uri, tako da se ga lahko udeležijo zunanji kupci, ki pridejo z dopoldanskim vlakom v Novo mesto. Železnična zveza do Novega mesta je sploh jako ugodna za ljubljanske, gorenjske in dolenjske trgovce in gostilničarje. Ker je letos dosti in dobrega vina, pričakujemo mnogoštevilne udeležbe.

Dobavni razpis. C. in kr. mornarski provijantni urad v Pulju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da namerava nakupiti razno provijantne predmete med katerimi so tudi: pšenična in ržena moka, kumena, grah, fižol, čebulja, svinjska mast, krompir, kis, vino i. dr. Ponudbe je vložiti najkasneje do 30. novembra 1908, pri c. in kr. mornarskem provijantnem uradu v Pulju. Tozadevni razpis je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Ponosni Gorenjec in zapovedna Gorenjka! Izprašaj svojo vest in prepričaj se, kje imaš naložen svoj denar! Kam zahajaš? Ali v slovensko ali nemčursko trgovino? Slovenec podpiraj Slovenca!

Zgodovinski in sloystveni pregled za prih. teden.

15. novembra. — 1136. † Mejni grof Leopold Sveti. — 1315. Vojvoda Leopold I. podleže pri Mergartnu zaveznikom. — 1630. † Astronom Jan. Kepler. — 1671. † Češki vzgojeslovec Jan Amos Komenský. — 1741. † Janez Gasper Lavater. — 1787. † Skladatelj Guck. — 1796. Bitka pri Arcole. — 1844. * Slovenski pesnik Simon Gregorčič na Vrsnem pod Krnom. — 1857. * Pisatelj dr. Andrej Karlin v Stari Loki. — 1889. Brazilija postane republika. — 1900 † Pisatelj Viljem Urban v Gradcu.

16. novembra. — 1414. V Konstancu se začne cerkveni koncil. — 1632. Bitka pri Lützen; vojno polje ostane v rokah Švedov; na švedski strani pade njih kralj Gustav Adolf, na cesarski pa Papenheim. — 1717. * Francoski matematik d' Alembert. — 1887. † France Levstik, pesnik, pisatelj, kritik, skriptor v licejski knjižnici v Ljubljani.

17. novembra. — 1747. * Vseučiliški profesor in pisatelj dr. France Karpe v Ljubljani. — 1776. * Friderik Kristof Schlosser v Jeveru. — 1791. * Sekcijski načelnik v ministrstvu za uk in bogočastje, škof Andrej Mešutar na Selu pri Ljubljani. — 1796. † Ruska cesarica Katarina II. — 1817. * Pesnik Andrej Pirnat v Jaršalu pri Mengšu. (Prevedel iz češčine Skraupovo pesem „Kje dom je moj?“) — 1826. * Pisatelj Andrej Likar v Spodnji Idriji. — 1865. † Badenski škof Andrej Mešutar. — 1869. Otvoritev sueškega prekopa. — 1878. Passamantejev atentat na laškega kralja Humberta.

19. novembra. — 1782. * Pisatelj Andrej Albrecht v Idriji. — 1789. * Dagnerre, iznajditelj fotografije. — 1800. * Prešernov prijatelj Andrej Smole v Ljubljani. — 1827. * Pesnik Viljem Kauff. — 1828. † Slikar Franc Kavčič na Dunaju. — 1877. Rusi se z naskokom polaste Karsa.

19. novembra. — 1770. * Kipar Thorwaldsen. — 1808. * Dr. Janez Bleiweis-Trsteniški v Kranju. — 1828. † Skladatelj France Schubert. — 1883. Arlberski predor.

20. novembra. — 1497. Vasko de Gama objadra južni rt Afrike. — 1602. * Fizik Oto pl. Guericke. — 1785. * Pisatelj Franc Pirc v Kamniku. — 1813. * Slavist France Miklosich v Radencih na Štajerskem. — 1815. Drugi pariški mir. — 1824. * Nabožni pisatelj Andrej Zamejic v Horjulu. — 1845. † Tržaški škof in pisatelj Matevž Ravnikar v Trstu. — 1848. † Nabožni pisatelj Andrej Albrecht v Novem mestu. — 1895. † Pisatelj in rodoljub Jožef Lendovšek na Malem Strmcu pri Vrbi na Koroškem.

21. novembra. — 1694. * Pisatelj francoski Voltaire. — 1768. * Schleiermacher. — 1774. † Pisatelj Jan. Žiga V. Popovič v Perchtoldsdorfu pri Dunaju. — 1806. Napoleon I. dekretira iz Berlina kontinentalno zaprtje. — 1811. † Pisatelj Henrik pl. Klest v Potsdamu. — 1831. Revolucija v Lyonu. — 1852. Napoleona III. izvolijo na Francoskem za cesarja. — 1866. † Janez Scherr, kulturni in literarni zgodovinar.

V Kranju, dne 14. novembra 1908.

Beckovo ministrstvo je odstopilo. Baron Bienert ima nalogo sestaviti novo ministrstvo. Bienert je slepo orodje dunajskih kršč, socialistov, zagrižen klerikalec in velik neprijatelj Slovanov! Kakor se čuje, se je Bienertova misija ponesrečila ter ne bo mogel sestaviti ministrstva.

Padeček Beckovega ministrstva je nujna posledica sedanjih zamotanih razmer v državi, katerih ozdraviti pa se ne bo dalo dotlej, dokler se vsega javnega življenja ne preosnuje v demokratičnem duhu. Deželni zbori, ki zdaj tuzdajtam ovirajo vsako plodonosno delo, so v sedanjem sestavu glavna ovira, da se ne pride naprej. Dokler so vrata deželnih zborov širokim masam ljudstva zatvorjena, ostanejo vsi poizkusi na saniranje sedanjih razmer brezuspešni. To je jasno pokazala nemska obstrukcija v češkem deželnem zboru. Splošna in enaka volilna pravica v deželnem zboru je tisti gurdijski voz, katerega razvozlati pa naši državniki ne razumejo. Kadar bodo poslanci nosili odgovornost napram ljudstvu, se bo položaj na mah izpremenil na bolje. Spričo sedanjih razmer trpe le gospo-

darski interesi delavstva, ki je edino poklicano, da napravi red v državi.

Nova vlada, če bo tako sestavljena, kakor se slisi v zadnji uri, bo tako črna, kakor ni bila se nobena v Avstriji. Skoraj dve leti že gledamo sramotni prizor, da imamo parlament z močno protiklerikalno večino in da smejo vendar klerikalci početi, kar hočejo. Koliko časa bo to še trpelo?

Državni zbor bo zdaj baje sklican dne 24. novembra. Baje!

V ogrskem parlamentu je grof Andrassy predložil volilno reformo s pluralnim sistemom. Bečarska banda, ki gospodari na Ogrskem, je torej res poteptala svojo obljubo in ogoljufala ogrske narode za pravico, katero jim je bil obljubil kralj. Načrt, ki ga predlaga Andrassy, je tako infamen, da se ni čuditi, če je zavrela kri ogrskim delavcem in je pričakovati najhujših bojov.

V ogrskem državnem zboru je vložen zakon o aneksiji Bosne in Hercegovine. Enak zakon bo predložen tudi avstrijskemu državnemu zboru.

Juriša — obsojen. Pravnik Juriša, ki je podbana Cernkoviča na ulici oklofutal, je bil 9. novembra v Zagrebu obsojen na 5 mesecev v ječo. Zagovornik Juriše dr. Hinkovič je vložil takoj ničnostno pritožbo.

Med Avstrijo in Rusijo se pogajanja normalno razvijajo. Tako poroča ruska brzojavna agentura. V Peterburgu pričakujejo odgovor Avstrije na predlog o evropski konferenci, kakor je bil izdelan v Londonu.

V bolgarskem sobranju je v imenu 23 agrarnih poslancev Stambolinski prečital protest proti proklamaciji Bolgarije za kraljestvo. S tem, da se je proklamacija izrekla brez privoljenja sobranja, se je kršila ustava. Obenem napovedujejo agrarci obstrukcijo.

Bolgarska vlada je baje ponudila Turčiji tri milijone turskih funtov odškodnine kot atribut, ki v bodoče odpade za Vzhodno Rumelijo. Na Turškem smatrajo ponudbo za sprejemljivo. Tudi vprašanje zaradi orijentalne železnice se kmalu reši.

Srbija se pripravlja za vojno za spomlad. Rezervistom drugega in tretjega razreda se je propovedalo, zapustiti bivalistiše. Garnizija v Beogradu se vadi, kako bi preprečila Avstrijancem prehod čez Savo. Seveda je to pesek v oči ljudstvu, ki so ga najprej razburili za vojno, pa se mu zdaj ne upajo naravnost povedati, da ne bo nič.

Vojna še vedno straši po Balkanu. Odkar se je princ Gjorgje povrnil iz Petrograda, vojno razpoloženje v Srbiji ni ne le ponehalo, marveč se še veča od dne do dne. Srbiji naklonjeno časopisje priuša o njeni vojni moči vesti, ki se čujejo kakor bajke iz tisočine noči. Spor med Srbijo in Avstrijo pa postaja že v resnici resen, dasiravno bi bila blaznost, misliti na to, da bi Srbija dosegla kake uspehe. Vojne priprave Srbije so Avstrijo baje prisilile, da je pri srbski in črnogorski vladi vložila ultimatum, v katerem kategorično zahteva pojasnila, čemu neprestano rožljanje z orožjem ob mejah.

Ruski car je odgovoril srbskemu kralju Petru na njegov telegram, da mu je bil obisk prestolonaslednika prav ljub, da simpatizira s Srbijo, da je prepričan, da bo s pomirjevalno politiko mogoče ohraniti mir. Tudi Gjorgju je telegrafiral, da upa, da ostane Srbija mirna.

Punt v turški armadi. V Peri se je spuntala stotnja vojakov, ki bi morali odriniti v Džedah. Vojaki so zapustili oboroženi vojašnico ter se postirali na prostem. Vojni minister je odredil, naj puntarje obkoli bataljon strelcev. Pri tem so začeli puntarji streljati, a strelci so streljali po njih. Posledica je bila: devet martvih in sedem ranjenih. Končno so se puntarji vdali, ki so jih razorožili in zaprli. Dogodek je povzročil med prebivalstvom veliko vznemirjenje.

Italijanska mornarica. Italijanski mornariški minister, admiral Mirabello, predloži baje v kratkem italijanskemu parlamentu zakonski načrt, v katerem bo zahteval okoli 450 milijonov lir v izpopolnitev mornarice, da se ta dvigne na višek vojne sposobnosti. Zgraditi mislijo 6 oklopnih, 4 križarke s kanoni težkega kalibra, nove torpedovke ter še druge ladje za zunanjo in pomožno službo. Drugi zakonski načrt bo zahteval v mornarici 1000 moč več, tako da bo mornarjev koncem leta 1909. — 29.000.

V francoskem parlamentu je na razpravi predlog, da se odpravi smrtna kazen. Ko je poslanec Willm zagovarjal predlog, je skrajna levica burno odobraval. Berry je zahteval, naj ostane smrtna kazen, češ, da je potrebna za varstvo družbe. Socialist Meunier je izvajal, da tudi družba nima pravice, moriti. Predsednik Fallières zasluži priznanje, da je odpravil giljotino; bila bi sramota, če bi jo parlament zopet vpeljal.

Cesarju Viljemu govori nemško časopisje take korenite besede, kakršnih že dolgo ni bilo slišati. Tako piše „Leipziger Volkszeitung“:

«Poznejšemu zgodovinarju bo Nemčija Viljema II. Nemčija v najglobljejšem duševnem ponižanju. Na prestolu mož, o čegar opotekanju so si napravile množice že davno sodbo, čegar politično pomanjkljivost presega le njegova samozavest, s katero se meša v vse reči in bi rad vodil vse reči . . .»

V „Frankische Tagespost“ se pa čita:

«Nemški narod hrepeni po predsedniku Schulzu, po čisto navadnem predsedniku Schulzu, kateremu ni treba poznati niti očeta, kaj se rodovinska debela, ki rastejo v nebesa ali v pekel! Prav nobene potrebe ne čutimo po mistični milosti božji, po velikih knežjih rodovih, po škrlatnih ženialnostih, najmanj pa po tem, kar imenujejo v novem jeziku politične medicine »impulziven temperament«. Predsednika Schulza hočemo imeti! Siti smo tega, da je narod, ki šteje 60 milijonov, brez brambe odvisen od razpoloženja edinega vladarja, od bolestnih razmer, od duševne in moralne kakovosti kakšnega dinastičnega hišnega služabnika . . . To je klic, ki bi moral doneti kakor grom po Nemčiji, dokler se ne izpolni zahteva. Ali naj bomo večno vsemu svetu na zasmehovanje? Ali naj bo nemška politika tudi v bodoče sestavljena iz samih naznanil o razpoloženju na dvoru, iz naznanil, ki se vsak dan menjajo, ki pa neprenehoma ponavljajo bedo politike, ki ponižuje narod na stopnjo lenega, topo trpečega predmeta? . . . Vsekakor nenavadne besede.

V angleškem parlamentu je poslanec William Redmond interpeliral vojnega ministra, če je ministristvo dobilo od nemškega cesarja kak načrt za bursko vojno in če hoče minister Haldane objaviti dotični spis. Vojni minister je odgovoril, da v njegovih arhivih ni takega spisa; tudi ga ni v arhivu nobene instance, ki je v zvezi z vojnim ministristvom. Redmond je na to vprašal, če hoče vojni minister preiskati, če je kje drugje v deželi tak spis. Haldane je odgovoril, da ima s svojim ministristvom dovolj opraviti. Končno je Redmond vprašal, ali ne bi vojni minister hotel svetovati ministristvu predsedniku, da naj ponudi nemškemu cesarju sedež v svojem kabinetu. Na to vprašanje je bil velik smeh, ampak vojni minister ni več odgovarjal.

V Tibetu v notranji Aziji je izbruhnila vstaja, katero je hotelo cesarsko (kitajsko) vojaštvo potlačiti, a je bilo premagano. Vlada je poslala nove čete v Tibet in je pozvala Dalaj-lamo, naj odredi razpust vstaskih čet in naj napravi red. Dalaj-lama (tibetsko-budistovski papež) je odgovoril, da nima toliko vpliva.

Amerikanske volitve so končane in »republikanci« so zmagali. Njihovemu kandidatu Taftu je zagotovljena izvolitev za predsednika Zedinjenih držav. V političnem oziru ostane torej v Ameriki pri starem, kajti tudi dosedanji predsednik republike Roosevelt je bil »republikanec«, republikanska je bila tudi večina centralnega parlamenta. Natančno razmerje glasov v tej uri še ni znano; pač pa je gotovo, da je dosegla republikanska lista veliko večino, ki se ceni na 1.091.000 glasov. Definitivna volitev predsednika je dne 10. februarja. V torek so se poleg volilnih mož za predsedništvo volili poslanci za centralni parlament, potem v večini držav guvernerji, člani državnih parlamentov, uradni sodniki i. t. d. — Južne države so solidarno glasovale za »demokratsko« listo.

Pozor!

Kranjska hranilnica v Ljubljani je društvo, obstoječe iz 65 samih nemških članov.

Stanje hranilnih vlog v Kranjski hranilnici v Ljubljani pada.

Skupni znesek rezerv. zakladov Kranjske hranilnice v Ljubljani je padel.

Za varnost hranilnih vlog v Kranjski hranilnici v Ljubljani ne jamči ne dežela, ne kaka občina — niti člani.

Kranjska hranilnica v Ljubljani ni podvržena strokovni reviziji.

Kranjska hranilnica v Ljubljani ima nemško uradništvo — pa ne slovenskega.

Kranjska hranilnica v Ljubljani vzdržuje nemško šolstvo na Kranjskem.

Kranjska hranilnica v Ljubljani daruje v nemške namene ogromne zneske.

Kranjska hranilnica v Ljubljani je glavni stebel kranjskega nemštva.

Kranjska dežela pa je slovenska, Ljubljana je slovenska.

Godovi prihodnjega tedna:

15. Radislav; 16. Edmund, Večerin. Kronija; 17. Gregorij, Ljubava. Satovit, Jaromir; 18. Odon, Oliva, Kazimir; 19. Elizabeta, Jelisava, Gradislav; 20. Feliks V., Vladiboj, Vidoslava, Cestimir; 21. Grmislav, Pavija.

„Kdor jemlje mladini materni jezik, ji krade razum in življenje in oropa narod časti in pravice.“ Tako je dejal veliki nemški pesnik Herder.

Novičar.

Predstavljen je finančni komisar Valentin Zun iz Radovljice v Logatec, na njegovo mesto pride finančni koncipist Alojzij Huth iz Krškega.

Iz državne stavbinske službe. Stavbna pristava Karel Krivanec in Karel Orel sta imenovana za inženirja za državno stavbinsko službo na Kranjskem.

Volilno gibanje. V kamniškem okraju kandidira kamniški dekan Ivan Lavrenčič. — V radovljiškem okraju je sedaj od klerikalne strani oficijelno postavljen Ivan Piber, župnik z Bohinjske Bistrice. — V novomeškem okraju kandidirajo klerikalci župana Zupca. — Socijalisti so postavili v kranjskem okraju in v ljubljanski okolici strojevodjo Petriča iz Ljubljane, v tržakovo-radovljiškem Frana Bartla, načelnika bolniške blagajne v Ljubljani, in v kamniškem okraju pisatelja Etbina Kristana.

Občinski odbor kranjski je zboroval včeraj zvečer v mestni dvorani. Po odobritvi zapisnika seje z dne 30. oktobra 1908, št. 1836, je poročal župan o licitaciji zakupa tržnine za prihodnja tri leta. Tudi novih ponudb ni obel. odbor definitivno potrdil, marveč je naročil mestnemu predstavništvu, da se dogovori s ponudniki. — Nato je odobril obširni proračun za l. 1909. Ta izkazuje dohodkov K 27982:81, strokov pa K 47044:63, tedaj primankljaja K 19161:82, katerega bo pokrili s 30% obč. doklado, 30% naklado na vžitnino od vina mesa i. t. d. in z blagajniškim preostankom.

Članom volilne komisije za dopolnilno deželnozborsko volitev iz splošnega volilnega razreda v Kranju je imenoval obel. odbor gg. prof. dr. Vlad. Herleta in Antona Zupana, članom glavne komisije iste volitve za glavni volilni okraj Kranj pa gg. Franc Omerseta starejšega in dr. Josipa Kušarja.

Avgusta Ingliča, postajenačelnika v Kranju, je odbor Narodne čitalnice v Kranju v svoji zadnji seji izključil iz društva zaradi njegovih podlih denuncijacij napram njegovim uslužbencem in zaradi njegovega nemškutarskega vedenja.

Baron Schwarz, deželni predsednik na Kranjskem, ne bo najbrž več dolgo nosil tega naslova. Zameril se je vsem strankam, tudi Nemcem, zato mu je stališče popolnoma omajano. Morda doživimo v kratkem odpoklic, kar pa za nas ne bo presenečenje, ker že komaj čakamo, da se to zgodi.

Volilna shoda priredi v nedeljo v Velesovem in Cerkljah »kmet« in profesor Jarc iz Ljubljane. Seveda imajo župni uradi nalog ljudi za »politična zborovanja« obvestiti z priznice. Izvoljen bode gotovo — saj bi bila tudi Hribušekova dimka — če bi jo duhovščina priporočala. Toda kako bode zastopal kmečke in delavske koristi, je drugo vprašanje. Hlapce in delavce naj zastopa profesor iz Ljubljane. Za počti! Zborovanj naj se ljudje le obilno udeležijo in dobro zapomnijo, kaj bode obljuboval in kvasil. Možbeseda g. Jarc ne zna biti! Ni li tako, g. Evgen? Sicer bomo njegovo delo sledili in ljudstvo obveščali v vsem, da ga lahko drugi kaj opomnijo.

Olševčanje bi se sedaj radi priklopili ostalim 16 vasem, da bi dobivali vodo in Čemšenikarjevega studenca. Po našem mnenju to ne bo šlo tako lahko.

Šmarjetna gora. Velicasten poset so imeli nedeljski posetniki Šmarjetne gore, ravno ko se je narava pripravljala, da si ogrne svoje praznično belo krilo. Za dopoldan so jele — sprva sramežljivo — potem čimdalje gosteje padati snežinke, ki so do večera — do osme ure — nakopile že 8 do 10 cm debelo odejo. Nasi velikani: Triglav, Mangart, Grintovec, Stol, Storžič in Golica so bili le semtertja vidljivi, da se potem v gostem snežnem metezu zopet izgubijo. Res škoda, da si jih malo tudi pozimi privoščijo kak izlet na goro in ravno v tem času se polet na višave res izplača, kajti isti krepi telo in dušo. Pota na Šmarjetno goro so, odkar se jih je poprevilo, res jako dobra in morajo ugajati celo največjemu razvajencu. Čvrsti Ljubljancani kažejo za našo razgledno goro — v našo lastno sramoto — res več zanimanja, nego mi Kranjci, v katerih se je bilo letos početkom spomladi srce za naravno lepoto razgleda v skoro preobilni meri. Kako ti kipi srce, ako si v tej zimski sceneriji, ko si napravil mal polet na goro, pri gorkem čaju ogleduješ pod seboj ležeče belo-odete pokrajine, domov vračujoč pa s svojimi sopotniki uprizoriš vojsko s kepanji! Kako imenitno bi odmevale melodije naših res prekrasnih narodnih popevčic! Nihče naj se ne strasi mraza, nihče naj se ne boji pota, ne ostrega gorskega zraka! Vžitek velicastnega razgleda bode vsakomur, ki ima le količkaj čuta za naravno lepoto, vse obilo poplačal!

Napaden zdravnik. Včeraj dopoldne je bil gosp. dr. Edv. Globočnik nujno klican v neko tukajšnjo gostilno k nekemu bolniku, katerega je baje »hudo metalo«. Zdravnik, priselši tja, je konstatiral, da mu ni nič hudega in da je popolnoma pri zavesti. Ker se je »ta bolnik« delal še vedno nezvestnega, so mu preiskali njegove žepa in dobili pri njem več razglednic, naslovljenih na Gradislavo na paznika kaznilnice, in vojaške bukvice, glaseče se na Anton Poznik iz Kamne gorice. Gosp. dr. Globočnik je še enkrat potrdil, da dotičniku nič ni in da le simulira. Kmalu na to vstane bolnik, prižge si svalčico, zagrabil bliskoma večjo steklenico in jo s vso

močjo vrže v smeri proti zdravniku in nekemu usnjarskemu pomočniku. Zadelo ni k sreči nikogar. Lotil se je potem zdravnika, a on se ga je srečno ubranil, ker ga je tresel v kot gostilne, kjer je ležal toliko časa, da so prišli redarji in ga odvedli v zapor. Poznik je baje te dni nekod ukradel konja z vozom.

Mostni nadstražnik Ivan Gogala je včeraj aretiral v Kamno gorico pristojnega že večkrat kaznovanega Antona Poznika, kateri je v Kamniku pred par dnevi nekemu posestniku ukradel voz in dva vprežena konja. Voz in konja je v pijanosti nekje pozabil — ne ve pa kje. — Najbrž pa je vse skupaj poceni prodal in zapil denar, kajti pri aretaciji se je našel pri njem le — en vinar. Oddal se je tukajšnjemu c. kr. okrajnemu sodišču.

Na Martinov semenj v Kranju dne 11. t. m. je pripeljal svojo čifutsko robo tudi nek Nemec — Novackh — iz Opatije. Najbrž je Götzl-ov zastopnik — ker se ta ne upa na dan, kajti nastopal je s tisto samozavestjo — kot pod Schwarzovim ščitom se napihuječi Götzl. Ali, žalibože, ta domišljija se mu je kmalo odvzela, kajti tukajšnje orožništvo ga je aretiralo prej, predno je mogel svoj »pofel« ponujati slovenskim nevednim odjemalcem. Na sumu je, da trguje poleg s čifutskim blagom tudi z živim človeškim mesom. Pripeljal je seboj iz Celovca Korošico, 18letno slovensko dekle, kateri so je v Celovcu predstavil kot posestnika in bogatega trgovca iz Opatije ter ji obljubljal nebesa v njegovi službi. — Toda prišla je le do Kranja. Bogataš in posestnik iz »Rajha«, vročervrni Ajlenburgov čestilec, je deklico pripeljal na »Novo pošto« in najel sobo z dvema posteljama, trdeč deklici, da ni nobene sobe več prazne, fakično pa le radi tega, ker ni imel denarja, da bi plačal dve sobi. Spečo v postelji pa je napadel in jo hotel posiliti, kar se mu pa ni posrečilo. — Drugo jutro ga je deklica ovadila in je bil na to aretiran. Deklica se je vrnila v Celovca, Novackh pa studira pri sodišču, kako bode Černeta nafarbal za izkazano protekcijo.

Za dijake. Od prvega semestra šolskega leta 1908/1909 dalje se bodo podelile nastopne dijaške ustanove: Martin Derčarjava na gimnazijske studije omejena dijaška ustanova letnih 80 K 90 v. Pravico do nje uživanja imajo: a) gimnazijci iz rojstnega kraja ustanovnika iz Moravc in potem b) iz moravske fare sploh, sorodniki ustanovniki imajo prednost. Pravica podeljevanja pristoji c. kr. deželni vladi. — Prva dijaška ustanova Jožefa Globočnika letnih 90 K, ki se more uživati od drugega ljudskošolskega razreda začeni do dovršenih gimnazijskih nauk. Pravico do nje uživanja imajo: Potomci ustanovnikovega brata in njegovih dveh sester: Primoža Globočnika iz Poženka v Cerkljanski fari, Uršula Zhebul iz Adergasa v Velesovski fari in Helene Lomberger iz fare St. Urška gora. Pravica predlaganja pristoji župniku v Cerkljah. — Tretje mesto dijaške ustanove Jurja Gollmayerja letnih 195 K, ki ni omejena na noben učni oddelk. Pravico do nje uživanja imajo pridni dijaki z Gorenjskega. Pravica predlaganja pristoji knezoškofjskemu ordinariatu v Ljubljani. — Na gimnazijske studije na Kranjskem omejena ustanova prejšnjega gimnazijskega podpornega društva v Kranju letnih 66 K 5 v. Pravico do nje imajo dijaki, ki so rojeni v političnem okraju Kranj in ki studirajo na gimnazijah na Kranjskem. Pravico podeljevanja pristoji c. kr. deželni vladi. — Drugo mesto Langusove dijaške ustanove letnih 420 K. Pravico do nje uživanja imajo: Pred vsem sorodniki ustanovnika in njegove žene Ane rojene Wiedenhofer, kateri se hočejo posvetiti kaki umetnosti ali znanosti in, če taci ni, drugi dečki iz Kamne gorice, kateri se hočejo posvetiti kaki umetnosti ali znanosti. Pravica podeljevanja pristoji župniku in občini v Kamni gorici, v slučaju kaknega nesporazumljenja pa ima konečno odločiti c. kr. okrajna sodnja v Radovljici. — Na politehnične nauke omejena dijaška ustanova Josipa Peharca letnih 463 K. Pravico do nje imajo: a) otroci iz zakonskega potomstva ustanovnikovega; b) otroci in potomci ustanovnikovih bratov in sester; c) otroci in potomci iz ostalega krvnega sorodstva ustanovnikovega. Pravico predlaganja ima vsakodobi župnik v Trzinu. Konec prih.

Na dan z izkazom o podporah pogorelcem. Z Bleda se piše: Nekaj nad 20 tisoč kron, nabranih za naše pogorce, se je razdelilo med nje. Nekateri so dobili več, drugi manj, štirje pa nič. Ti bi radi dobili izkaz razdelitve v roke, da bi se videlo, kako je pomožni odbor delil denar. Ali tega izkaza ni moglo dobiti. Župan ga ne da ne zlepa, ne zgrda. Okrajno glavarstvo je enemu pogorelcu odgovorilo, da ga tudi ono ne more od županstva dobiti. Res ne vemo, zakaj župan ta izkaz skriva in ga odreka celo pogorelcem, torej tistim, ki so najbolj zainteresirani pri razdelitvi. Mislimo pa in sumimo, da ima pomožni odbor slabo vest, ker ne objavi razdelitve in da je slo nekaj denarja v druge namene, ne pa pogorelcem, katerim edino je bil denar nabran in darovan. Dobro bi bilo dobrotnike vprašati, ali so darovali pogorelcem ali za kak drug namen, n. pr. za regulacijo ali cerkev. Se nekaj je treba omeniti. V tistem pojasnilu, ki ga razširjajo Nemci po deželi, zaradi »Kranjske hranilnice«, trdijo, da se je od Nemcev za blejske pogorcele nabralo 20 tisoč kron. Enkrat se je bralo v »Slovenca«, da je vsega denarja okoli 23 tisoč kron. Ako verjamemo Nemcem, so Slovenci torej

darovali samo tri tisoč, kar pa ni mogoče, ker je sam g. župnik izkazal te tisočake, brez tistih, katere so darovali ljudje po farah pri ofirih, katerih pa tudi ni izkazal. Tudi županstvo je dobilo šest tisoč, ostalo pa pomožni odbor. Če bi torej Nemci sami nabrali zgorej imenovano vsoto, mora denarja saj še enkrat toliko biti, torej nad štirideset tisoč. Če pa ta trditve od Nemcev ni resnična, ampak sama baharija, je pa dolžnost župana, da bi na podlagi § 19 zavrnil take neresnične trditve, ne pa rabil ta paragraf za domače razmere. Dolžnost našega županstva je gotovo, da take trditve Nemcev ovzre z dokazi, t. j. da objavi darovalce in izkaz razdelitve, kar ravnajo pogorelci žele in zahtevajo. Potem bo pa mir. V Ratečah na Gorenjskem so pred leti nabrali 54 tisoč kron, pa ni bilo nobenega Nemca v odboru. Denar so razdelili med vse pogorcele, nobenega niso izvzeli, vsem je bila znana razdelitev in ni bilo pritožbe, ker so bili vsi zadovoljni. Naredite se pri nas tako, pa bo mir. Naši narodni nasprotniki Nemci stavijo sebe v najlepšo luč s takimi neresničnimi trditvami, zato je pa dolžnost županstva, da jih posteno zavrne. Saj je še to grdo od Nemcev, da oponašajo Blejcem dobrote, ki so jih ob času požara delili ljudem, kakor je bilo brati v »Grazer Tagblattu« št. 266.

150 kron pomeveril. Pišejo nam: 14 let stari Franc Petrič iz Gorenje Dobrave pri Poljanah je bil že čez dve leti pri pekovskem mojstru Francetu Bohincu v Pliberku na Koroškem kot pekovski vajenec. Ponoči je pekel kruh, po dnevu pa ga je nosil okrog po hišah, toda zaslužil ni nič. Premišljevali je začel, kje in kako bi zaslužil kak krajcar. Naenkrat mu sine v glavo, da se na kegljišču včasih tudi dobro zasluži. Res je začel zabavati na kegljišče k Britovski v Brejsko vas in z mladimi fantimi metal kroglice. France je imel pa pri tej službi smolo, ter je zaigral vse, kar je imel. Od fantinov si je začel izposojevati denar in ker jim ni mogel vrniti, si je začel pridržavati denar, katerega so mu ljudje plačali za kruh. Tako je pri tem pomeveril 150 K. Bohinčeva gospodinja je zvedela, da je France veliko zaigral, in ker jej ljudje ob mesecu niso plačali kruh, je šla s Francetom po hišah, kjer so ji rekli, da so kruh plačali Francetu. Ko je France zapazil, da mu gre za nohte, je pobegnil ter se podal peš iz Pliberka proti domu. Komaj si nekoliko ogleda doma, že pride orožnik in ga spremi v Skofjo Loko v špehramro. Ker pa tudi tukaj ni bilo za njega, ga je spremil orožnik dne 12. t. m. v Pliberk, kjer bo čakal, da se mu bo izplačal zaslužek.

Slovenski mučenec kmetaki fant Rode, katerega je koroški nemški orožnik zabodel leta 1869 povodom izleta nemških turnarjev na Jančah, tudi dobi spomenik skupno z Adamičem in Lundrom. Tako je sklenil »Združeni odbor«. K odkritju spomenika bodo povabljeni tudi vsi oni, ki so radi dogodkov na Jančah več mesecev trpeli po ječah in še žive v Ljubljani in okolici.

Da ne bodo trpeli naši trgovci nepregledne škode, mora slovensko občinstvo ostati vstrajno in dosledno. Na trgovcih slovenskih pa je, da se potrudijo z vso vestnostjo v svojih trgovinah; tudi na njih je, da se zavedo resnosti sedanjih časov. Vse treba storiti, da se zadovolji odjemalce. Pazite vedno, da je blago dobro in da so cene primerne. Na drugi strani pa imajo trgovci še eno nič manj važno dolžnost, da se zalagajo, kjer le moč, s potrebnim blagom pri slovenskih, odnosno slovanskih veletržcih. Zadržati moramo trgovstvo na deželi, da so slovenski veletržci vseh strok, zlasti tudi v glavnih strokah v manufakturi, speceriji, galanteriji in železnini konkurence zmogni v popolni meri. Zvestobo za zvestobo!

Narodni svet. Ako hočemo skupno nastopati in uspešno delovati v narodnih stvarih, nam je nujno potreben nadstrankarski narodni svet. Rodoljubi naj store potrebne korake, da se tim preje ustanovi za Kranjsko in za Koroško. Nemci vseh strank so edini zoper vse, kar je slovenskega in slovanskega, odbijajmo njihove navale tudi mi združeni v eno narodno četo. Njeno vodstvo bodi poverjeno narodnemu svetu. Po S. B.

Izrečani porotniki z Gorenjskega za četrto porotniško dobo, ki se prične dne 30. novembra t. l. v Ljubljani. Jozef Cukjati, posestnik v St. Gortardu; Ivan Čop, trgovec v Mostah; Ivan Engelsberger, trgovec v Trzinu; Ignacij Fock, posestnik in milar v Kranju; Franjo Jakelj, posestnik na Dovjem; Jožef Jesih, mesar in posetnik v Preski; Anton Kržišnik, posetnik v Zirovnici; Ivan Legat, restavrat in posestnik v Lescach; Jožef Majdič, trgovec v Kranju; Rihard Mally, posestnik v Trzinu; Konrad Pecher, trgovec v Skofji Loki; Franjo Tavčar, posestnik in trgovec v Selcih; Ivan Terpinč, posestnik in gostilničar v Kamniku.

Slovenski poveljevalni jezik je vpeljalo veteransko društvo v Kranjski gori. Njegov vrli načelnik, podžupan gosp. Peterman, je prišel že pred petimi leti z istim predlogom, pa tedaj razmere še niso bile zrele, da bi bila prodrla taka »nečuvena« zahteva. Sedaj pa je protiglasoval en sam možiček.

Občinski odbor v Zgornji Šiški je v svoji redni seji dne 28. oktobra 1908 sklenil izreči: 1.) svoje najgloblje ogorčenje nad nekvalifikovanim napadom v Ptuj dne 13. septembra 1908, kjer je napadla ter pretepla divja, oborožena druhal takozvanih »kulturnih« Nemcev brez poudara mirne in neoborožene slovenske dame in gospodje; 2.)

svoje najgloblje ogorčenje na tem, da je avstrijsko vojaštvo na avstrijske državljane dne 20. septembra t. l. brez potrebe streljalo in ubilo dva slovenska, več drugih pa nevarno ranilo; 3.) svoje ogorčenje nad tem, da je dal vojni minister Schönaich v avstrijskih delegacijah na utemeljni interpelaciji delegatov g. Klofača in g. dr. Korošca odgovor, ki se ne strinja z resnico in iz katerega se more sklepati, da ni bil vojni minister od merodajnih informatorjev pravilno poučen, ter prosi, da slovenski poslanci skrbijo za to: 1. da dobi slovenski narod zadoščenja za ubite in ranjene žrtve, 2. da izve javnost, osobito pa vojni minister Schönaich resnico o dogodkih in da izve osobito to, da so streljali njemu podrejeni vojniki po nepotrebnem na sinove tistega hrabrega naroda, ki je bil — dosedaj najdinastičnejši in ki je preliv na vseh mejah Avstrije že toliko krvi v korist Avstrije. — Za žrtve brez razlike se je dovolilo 70 K in za spomenik 20 K.

Aljažev stolp — pobeljen. Pretekli mesec je bil znani slovenski planinec Alojzij Knafelec, revident državne železnice v Trstu, petindvajsetič na Triglavu. Da to redko slavlje primerno proslavi, je ostal osem ur na vrhu. Prinesel je s seboj barvo in čopič ter porabil čas za to, da je lepo belo pobarval Aljažev stolp. Planinci, ki bodo prihodnje leto prihajali na Triglav, ne bodo več spoznali Aljaževega stolpa.

Nesreča na železnici. Na jeseniški postaji je 26 letnega tovarniškega uslužbenca pritisnil železniški stroj ob zid, da je dobil smrtno poškodbo. Umril je v par minutah.

Čevljarica zadruga v Trzinu naznanja gg. članom, da se vrši preizkušnja za čevljarice pomočnike dne 6. decembra t. l. Predpisana dela se morajo narediti dne 30. t. m. v delavnici g. Jožefa Kralja. Prošnje za pripustitev k preizkušnji je oddati pravočasno, zadnji čas do 29. t. m. zadrugnemu načelnstvu. Opozarjajo se posebno tisti vajenci, ki so bili oproščeni tekom t. l., da se podvržejo tej preizkušnji, da morejo dobiti potem izučno izpovedevalo, ker se te listine ne bodo dalje shranjevale.

Tombole se orsi dne 22. novembra 1908 ob 3. uri v hotelu Jekler na Bledu. Spored: 1. Tombole. 2. Prosta zabava. Dobitke hvaležno sprejemata gg. Jožef Verhunc in Anton Ropret. Ker se tombole priredi v korist blejskemu »Sokolu«, se je nadejati mnogostevilnega obiska.

Šola v Koroški Boli se z dovoljenjem deželnega odbora razširi v štirirazrednico.

Is službe finančne straže. Premeščena sta paznika: Ignacij Hodnik iz Kranja na Jesenice, Franc Zajc z Jesenic v Kranj.

Is šolske službe. Dosedanja suplentinja v Šmartnem pri Kranju, gđ. Ana Fajdiga, je imenovana za provizorično učiteljico v Trzinu.

Zlat prstan in 2 K 60 h ukradel. Strojarski pomočnik Dragotin Plešec je služil skozi par mesecev pri g. Leonu Lavriču v Skofji Loki. Dne 2. t. m. zvečer, ko je šel Plešec tovariš Franc Otrin mirno počivat in ko je trdno spal, mu je Plešec iz hlačnega žepa vzel ključek, odklenil kovček, ter vzel iz njega zlat prstan, vreden 6 K, in 2 K 60 v denarja ter s tem pobegnil. Ker je bilo 2 K 60 v le za malo časa, je še prodal prstan. Ko mu je še tisto pošlo, se je vrnil nazaj k gosp. Lavriču ter prosil, da ga naj vzame nazaj v službo, nakar mu je orožnik službo preskrbel pri sodišču v Skofji Loki.

Pod Sv. Volbenkom nad Skofjo Loko je umrl v četrtek zjutraj Janez Šubic, oče notarskega sollicitorja v Skofji Loki Iv. Šubica in sorodnik znane slikarske in kiparske rodbine Šubic iz Poljan nad Skofjo Loko.

Klobukova sfera je najboljši dokaz, da Stöckel nima najlepših klobukov v Ljubljani, ampak da imajo slovenske trdke lepše in modernejše vzorce. To si naj zapomnijo vse one nečimerne »narodne« dame, ki polagajo večjo važnost na to, kar imajo na glavi, kakor na to, kar bi morale imeti v glavi in v srcu.

20. september je vzbudil Slovence po celi mili nasi domovini. »Svoji k Svojim« se vobče uporablja. Le kranjski trgovci se na dogodke iz zadnjih časov ne spominjajo ali pa nočejo izpolnjevati svoje dolžnosti. Potniki nemških trdk se kar trumoma pehajo od trgovine do trgovine in delajo dobre kupčije seveda v blaženi nemščini pri slovenskih trgovcih. Zato pa tudi izkazuje svojo hvaležnost na »Novi pošti« s tem, da nečuveno zabavljajo čez Slovence in na najnesramnejši način napadajo uljudno natakario, ker jim predlaga račune na plačilnih listkih »družbe sv. Cirila in Metoda« ter odklanjajo vstrajno ta malenkostni narodni davek. Gospodje trgovci! Potrudite se enkrat opoldan na »Novo pošto« poslušat Vaše nemske krivonosne pretežirance.

Hotel »Prova pošta« v Kranju ima še vedno dvojezičen napis, dasiravno takega dobiš le redko kje v mestu. Ali ko treba res zaropotati?

Lov obšine Mavčiče se bode dne 28. nov. t. l. ob 9. uri dopoldne v uradnih prostorih c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju, potom javne dražbe oddal v zakup za dobo od 1. decembra 1908 do 30. listopada 1913. Zakupni in dražbeni pogoji se lahko vpogledajo vsak dan tuuradno med uradnimi urami kakor tudi pred začetkom dražbe pri dražbenem komisarju. Slovenski lovci, pobrigajte se za ta lov!

Hoji! Hoji! Ho-la! Hoji! Ta klic brodarja ob sumeci reki odmeva nam v ušesih! Zaman je bil! Colnič slovenskega naroda je ostal prazen; ni bilo treba mučiti se brodarju, da spravi na plano stoječi narod v zavetje! Iluzija je bila in ostane iluzija. Da bi kdaj bil slovenski rod deležen istih pravic, kakor se dele drugim avstrijskim narodom, tega nismo vajeni. Dolgo časa sem se je opazovalo, da postane v naši državi preobrat; posebno pa po aneksiji Bosne in Hercegovine je bilo jasno, da je za Slovane nastopil prepomemben trenutek v državi prisvojiti si zastopstvo v vladi. Vsi so se združili in nastopili skupno, da dosežejo svoj namen, samo slovenski narod je stal ob strani, kakor od mačhe sovraženo dete in je plakal za pravicami, katere se njemu odrekajo. Kaj pomaga, če ljudstvo izraža svoje narodno čustvo! Kaj pomaga, če se prirejajo shodi ter grade gradovi v oblakih! Če izvoljenci zamude brodarja in se ne vkrcajo, da bi pravočasno dospeli v zavetje, ne pomaga klic «Svoji k svojim», ker tudi oni kot zastopniki Jugoslovancev niso vpoštevali geslo «Svoji k svojim» in so rajše šli svoja pota ter se pajdali s drugimi. Pogrnjena je miza; prazni so še stolci okoli nje. Ni še videti listkov z imeni izvoljencev na prostorih, katere imajo zasesti zastopniki in vendar smemo trditi: listek slovenskega ljudstva že leži pod mizo in ne pride več na površje. Predno bode brodar zopet zaklical svoj Hoji! Hoji! Ho-la! Hoji! preteklo bode nekaj časa, in do takrat bode slovenski narod smel sanjati o narodni zavednosti in pravicah o geslu «Svoji k svojim», katerega naši poslanci v politiki še ne poznajo ali nočejo uvaževati.

Krasen svezdal utrinek se je videl 12. t. m. ob pol 8. zvečer v bližini Kranja. Frčal je v severozahodno smer. Za ujem se je vil liki kača dolg rep isker. Obenem je zažarelo nebo, kakor tudi cela okolica v lepi modrikasti svetlobi.

Veliko električno podjetje se snuje pri sv. Katarini pri Trzinu. Zvezano bo baje z vodno močjo v Mostah pri Zirovnici. Električna se bo baje odvajala po celi Gorenjski do Ljubljane. Vršil se je že komisijonalni ogled.

Telovadno društvo «Sokol» na Jesenicah priredi v nedeljo, dne 15. t. m. ob 7. zvečer vinski trgatav v restoraciji pri «Sokolu». Vstopnina za osebo 40 v.

Odkritje spomenika Adamiču, Laudru in Rodetu bo dne 20. septembra 1909.

Novo mesto na Kranjskem. Postojnska občina je vložila prošnjo za podelitev imena «mesto» o priliki cesarjevega jubileja.

Sola v Dobropoljah se je zaprla zaradi nelezljive bolezni. Umrla je v par dnevih že osem otrok in obisk sole je bil najslabši. V pondeljek je bilo v vseh šestih razredih le 16 otrok.

Časopis za berače. V Moskvi je začel izhajati časopis «Bosjačkaja Gazeta», t. j. beraško glasilo. Pisali ga bodo največ potepuhi, berači, izgubljene ženske i. t. d. Časopis bo prinašal spomine teh propalih žensk, njihove izpovedi, pesmi in članke ter redne dopise od zunaj. List bo prinašal tudi slike markantnih potepuhov, roparske voline i. t. d.

Živ pokopan? Po Dunaju se je raznesla vest, da je pretečeni teden umrl lastnik godbene šole Plaček bil navidezno mrtev pokopan. Dasi oblasti ne verjamejo vestem, vendar bodo najbrž izkopali Plačka.

Alkohol in samomor. Profesor Heller pravi: Vzrok, da se množijo slučajni samomori, se mora pripisati razširjajočemu se alkoholizmu. Izmed 300 samomorilcev, ki sem jih raztelesil, jih je trpelo 143 na kroničnem alkoholizmu, torej 48 odstotkov.

Preložitve glavnih počitnic na srednjih šolah. Naučno ministrstvo je poslalo profesorskim zborom srednjih šol vprašanje, če bi bilo koristno, da se glavne počitnice na srednjih šolah prelože na čas od 1. julija do 31. avgusta — zdaj trajajo od 15. julija do 15. septembra. Dunajski in nižjeavstrijski profesorji so se izjavili, da naj ostanejo glavne počitnice kot dosedaj. Če se kljub temu prelože počitnice, je odvisno od profesorskih zborov drugih kronovin.

Kako se možijo milijonarki. Milijonarke izdajajo seveda velikanse svote za priprave in svatbe. Gostija Vanderbiltove, ki se je omožila z ogrskim grofom Szechenyijem, je veljala nad 1 milijon kron. Samo za cvetje je izdal Vanderbilt 40.000 K, za okrasitev cerkve 60.000 K, za obleko 200.000 K. Kot poročno darilo je dal Vanderbilt svoji hčeri ček za 4 milijone, prekrasno graščino in skatijo polno najdražjih draguljev. Tudi gostovanje princezinje Lujze Orleanske s princem Bourbonjskim v Bostonu je veljalo nad 1 milijon kron. Svadba angleške gospodične Hozier je veljala 100.000 K. Darovi, ki jih je dobila ob tej priliki so bili vredni 12.000 K. Vsaka njena srajca je veljala 80 K, vsak žepni robec pa 40 K.

Darila.

Upravištvu našega lista je prejelo:

Za ljubljanske širve je daroval G. Matko Glavnik, urar v Kranju, ker je srečno ušel smrti na Šmarjeti gori, in sicer 1 K za ranjence in 1 K za spomenik.

Dijaška kuhinja v Kranju izkazuje od 1. septembra do 11. novembra t. l. sledeče darove in prispevke: J. Gorjanc — Bizjak 20 K (po dr. Kušarju), Bolča, porto, tobak, Solčava, daruje družba prava 228 K, mesina občina Škofja Loka 50 K,

kaz. poravnava M. Benedik — Mana Benedik 10 K (po adj. Antlogi), Jelena Pavlar 50 K, O. Dev, adjunkt v Škofji Loki iz neke kazenske zadeve 10 K, Bar 20 K, kaz. poravnava M. Kosec — Markič J. 10 K (po adj. Antlogi), profesorski kolegij za oktober 11 K, Fr. Sušteršič, posestnik in gostilničar na Klanecu 8 K (po prof. Pirnatu), Bog. Krenner iz Ljubljane 10 K, meščani za več mesecev 557-20 K, drž. in dež. poslanec Jos. Pogacnik 20 K, ker je bila sklicana odborova seja Dij. kuh. v Podbrezje, župnik Jernej Ramovš v Poljanah 50 K, dr. Karol Šavnik in dr. Janko Šavnik 10 K mesto venca na krsto svojega ribiškega učitelja Fr. Steinbaura, kaz. zadeva I. Sajovic — Mar. Kepic 25 K (po dr. Kušarju), Ter. Florian 4 K mesto venca na krsto Fr. Steinbaura, kaz. zadeva Zavrl — Gasperlin 30 K (po dr. Štempiharju), prof. dr. M. Potočnik v Lescah 5 K, prof. kolegij pa november 11 K, meščani 30-60 K, Fr. Jezeršek, gostilničar v Kranju 4 K, kaz. zadeva I. Vilfan — I. Kern (po dr. Štempiharju) 20 K, in izletniki pri Čemšenikarjevem studentu 8-50 K.

V šolskem letu 1908/1909 je bilo sprejetih 71 podpirancev, katerim se je razdelilo od 8. okt. — 7. nov. 2657 kosil in 2686 večerij, skupaj plačalo 1059-65 K (kosilo po 25 v, večerja po 15 v). Da ne bo odbor primoran zaradi pomanjkanja gmočnih sredstev odsloviti več potrebnih prosilcev, uljudno prosim vse prijatelje revne mladine, da se je spominjajo pri raznih prilikah z izdatnimi podporami, katere naj pošiljajo odboru Dijaške kuhinje v Kranju.

Usojam si slavnemu občinstvu uljudno naznaniti, da sem premestil

fotografični atelje

iz Stare Pošte v lastno hišo št. 64 (desna stranska ulica).

Zahvaljujoč se slavnostnemu za dosedanje naklonjenost, ter se nadalje priporočam za blagohotni poset, z odličnim spoštovanjem

Ivan Jagodić
fotograf.

2-1

Meblirana soba

za enega ali dva gospoda je za oddati.
Kje? pove upravništvo «Gorenjca».

3-1

Restavracija «Vincarje»

Dne 15. novembra 1908 na
Martinovo nedeljo

se otvori

nanovo zidano

kegljišče

za zimsko sezono.

Za mnogobrojni obisk se slavnemu občinstvu najuljudneje priporoča

ANDREJ KALAN

gostilničar na «Vincarjih» pri Škofji Loki.

Za Miklavža in božično drevo

priporoča

razne igrače, galanterijsko blago, razne šolske potrebščine,
:: otroške vozičke in drugo vse po najnižjih cenah ::

Magda Rant v Kranju Savsko predmestje.

Istrsko vino

lastnega pridelka, pristno naravno, prve vrste
moškat :: belo vino :: teran
rožno vino

dobiva se po prav ugodnih cenah na veleposredstvu vinogradov

Vzorci zastonj | **Rocco Ferlan v Rovinju (Istra)** | in prosto poštnine!

Loterijska srečka dne 7. novembra t. l.

Trst 38 24 68 11 35

Listnica uredništva.

— Gospod Ivan Stanovnik v Poljanah: Z ozirom na zadnji dopis «iz poljanske doline» v zadnji številki «Gorenjca» izjavljamo, da Vi niste pisec dotičnega članka.
— S člankom «Nekoliko gospodarske politike» priņememo prihodnji.
— V Radovljico: Z Vašim člankom blagovolite nekoliko potrpeti, da se informiramo o stvari.

Išče se

za skladiščarja priden, pošten, marljiv, močan, ako mogoče vojaščine prost

mladenič

iz boljše hiše, ki je vaje vsakega dela.

Fr. Dolenz, Kranj

8-1

Naznanilo.

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da sem se preselil iz Ljubljane v Kranj ter otvoril

pred farno cerkvijo šte. 103
svojo krojaško obrt

ter se priporočam slavnemu občinstvu v obilen obisk in zagotavljam nizke cene in točno postrežbo.
Z velespoštovanjem

Franc Prijatelj

krojač v Kranju šte. 103

2-1

Prodajo se poceni

tamburice

za ves zbor.

Pojasnila daje **Ivan Jagodić, fotograf v Kranju.**

Franco Omersa v Kranju prodaja domače bukovo oglice, vilite kotle **Maria Zell, petrolej standard White' portland cement.** 359 9

Ustreljeni

divji zajci

se dobijo vsak dan pri 355 7

JOSIP FUSO

stavbeniku v Kranju.

Slovenci!

V Newyork
in Canado
Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!! 327 52-15

Samo 6 dni

vozijo francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta. —

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Vinske sode iz hrastovega lesa

močne in v dobrem stanju
od 300 do 400 litrov, od 400 do 600 litrov
nadalje sode z vratcami 223 16-15
od 700 do 1200 litrov, od 1200 do 6000 litrov
oddaja po jako zmerni ceni tvrdka

M. Rosner & Co.

LJUBLJANA

poleg Koslerjeve pivovarne

Stara gostilna

dobro idoča, tik glavne ceste v trgu na Gorenjskem se takoj odda v najem zaradi gospodarjeve bolezni. Posestvo leži na lepem in prijaznem kraju, zelo pripravna prilika za oženjenega obrtnika in voznika, zraven hiše se nahaja veliko gospodarsko poslopje s staro kovačnico in s hlevom. 359 6-6

Naslov pove upravnistvo „Gorenjca“.

Svoji k svojim!

Prodaj več tisoč komadov

strešne opeke

iz samega portland cementa zase izdelanega. Sprejemam naročila za vse vrste betonskih izdelkov n. pr. stopnice, bangarje, korita za živino in za vodnjake, okvirje za nagrobne krste i. t. d. Izdelujem tudi žične ograje s cementnimi stojali ali verigami. 385 2

Ivan Waland, posestnik

Hlebce pri Lescah, Gorenjsko.

Slab želodec ničesar ne prenese

in navadna posledica tega je, hreznost, želodčna bol, slabosti, nerednosti prebavljanja, glavoboli i. t. d. Gotova odprava proti temu so

Kaiserjeve karamele

— zdravniško preizkušene! —

Oživljajoče, prebavo pospešujoče in želodec okrepujoče sredstvo. 376 12-4

!!! Zavoj po 20 in 40 vin. pri: !!!

Mr. H. Robleku, lekarna v Tréiču.

Kupujte in zahtevajte le najboljše čistilo (krema) za čevlje in usnje v prid

384 2-2

družbi sv. Cirila in Meloda

katero se dobi vedno le v trgovini

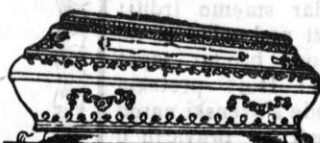
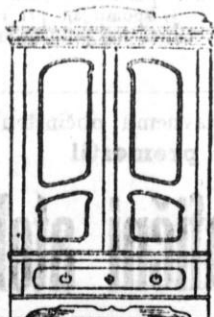
J. Kušlan v Kranju.

Zaloga raznovrstnega pohištva iz trdega in mehkega lesa, posteljne modroce iz žime in crin de Afrique. ::: Tu je tudi

koncesionirani pogrebni zavod za Kranj in okolico.

V zalogi so raznovrstne mrtvaške krste, tudi kovinaste. imam prte, blazine, čevlje, nogavice, otroške obleke, sveče za mrtvaški oder in nagrobne vence.

330 10-10 Se priporoča s spoštovanjem

A. Drukav

mizar

Kranj šte. 56.

Angloško skladišče oblek

O. Bernatovič :: Ljubljana, Mestni trg 5.

Moška konfekcija:

Čez 2500 oblek od K 8- naprej
• 1500 povrnikov in zimskih sukenj . . . 12-
• 2000 plaščov . . . 7-
• 300 kožuhov saccos s krznastim ovratnikom . . 16-
• 2000 suknjenih blač . . 3-90

Deška konfekcija:

Čez 1800 oblek . . . K 3-90 naprej
• 500 plaščov s kapuco . . 3-90
• 250 povrnikov in zimskih sukenj . . . 8-

Damska konfekcija:

Jesen. in zimske obleke od K 10- nap.
Jesenske in zimske jopice . . . 4-
Jesenska in zimska krila . . . 3-90
Jesenski in zimski ran-glani . . . 6-
Jesenski in zimski paletoti . . . 8-
Dežni plašči s kapuco . . . 7-
Suknene in delainove bluze . . . 3-90

Dekliška konfekcija:

Velika izbira oblek, paletotov, dežnih plaščov in zimskih sukenj.

V zalogi čez 1000 velour-klobukov po K 5-80 in čez 5000 klobukovin kap od K 1- napre

Martinova cesta 20

Postajališče električne cestne

R. Lang

Martinova cesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi

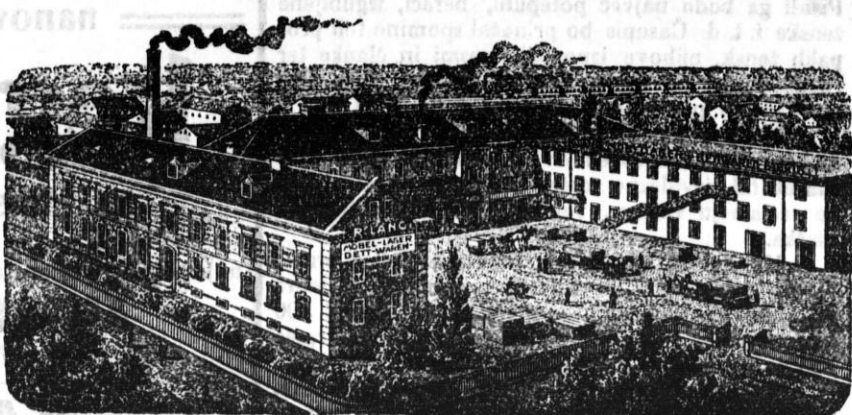
LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špeoljaliteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroška postelja in vozički po vsaki ceni.

Modroci iz žilnatoga omrežja, afričanske trave ali žime, prva vrsta vedno v zalogi.

Za spalnico od 180 gld. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilno sobo, salone, pred-sobe, cele garniture.

Špeoljaliteta v nevestnih balah. Veliki prostori, pri-tilno in v l. nad-stropju. Čudovito poceni za hotele, vile in za letovišča 52 gld.

Za sobo: postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obe-šalniki, miza, stan-sko ogledalo.

314 52-18

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene. Priznana izborna blaga.

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

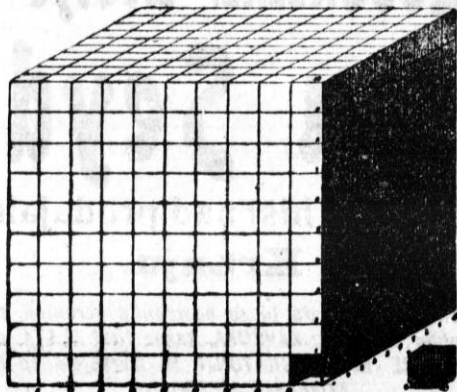

Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena **SINGER** prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Ako. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 36

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljše kubična knjiga.

Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolžosti, debelosti in širskosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v cole; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 233 52-42

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več. K tej kubični knjigi se prileže tudi lahko zraven **Hitri računar**, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 8 K 20 vin.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej
urar

na **Jesenicah** štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnji vsako tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1-40 K. Žepne ure od K 1-20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebnosti

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo se tedaj takim, ki urarje niti izučeni niso. 17-87

Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov
atelje za ortop. aparate in bandaže
Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zadrževanje in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev, aparat v za mrzle in inhalacije s paro, steril. zbrane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gumi-jevih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-35 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični peniklovani zavod z obratom na motor. Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130-70

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Kdor

hoče sebe ali svoje otroke oprostiti

kašlja

hripavosti, katara, zastizenja ustnega katara, krčevitega in oslovskega kašlja, naj kupi zdravniško proizkušene in priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami. 375 24-4

5500 notarsko overoverjanih izpričeval.

Zavoj po 20 in 40 vin. — Doza za 80 vin.

Dobiva se pri: **Mr. H. Robleku, lekarna v Trzinu.**

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjirstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmojno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d

Specijaliteta: 152-52

valjični zastori (Rollbalken).

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
zobočistilno
sredstvo

Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

24-91
Dobi se
v
lekarah
ševnik

Na drobno in debelo!

Ravnokar došle, krasne, najnovejše igrače za

Miklavža

in naj nihče ne zamudi
prilike, pogledati si

veliko razstavo

katera je v I. nadstropju posebno oddeljena.

Velika zaloga pripravnih igrač za gosp. trgovce in sejmarje na debelo!

Priporoča se za obilen obisk

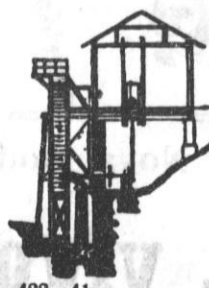
Anton Adamič, Kranj, Glavni trg štev. 180.

I. nadstropje.

Cene zmerno! Postrežba točna!

I. nadstropje.

G. Tönnies

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna v Ljubljani
priporoča kot posebnost
žage in vse stroje za
obdelovanje lesa.

Francis-turbine osobito
za žagine naprave zvezane
neposredno z vrtilom.
Sesalno-generatorski
plinski motorji, največ-
nejša gonilna sila 1 do 3 v.
za konjsko silo in uro.

Kavarna „Ilirija“ v Ljubljani

oddaljena 3 minute od južnega kolodvora
je vsak dan 313 18

celo noč odprta.

Priporoča se najuljudnejše p. n. tujcem za
mnogobrojen poset

Stevu Miholč.

Svoji k svojim! 256 52-36

Staroznana narodna trdnjava:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi
in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih
vinogradov po ceni 30-50 vin. liter; potem
s pizenjskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke
«Meščanske pivovarne», in izbornim protivin-
skim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga
v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčih in
steklenicah; z domačim pristnim tropinovoem
I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po že-
leznici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih
od 56 lit. naprej franco gorlika postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Večkrat premirano!

Glinaste peči 1 52-30

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi
kipe, vaze in druge glinaste izdelke v
vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in
glinastih izdelkov v Ljubljani.

Predno
iščete osebno, hipotečno ali realno

POSOJILO

zahtevajte brezplačni prospekt

Moller L. Egyed, Budimpešta

IX., Lónyai-utca 7. 360 52-6

Telefon interurban 46-31.

Bluze vrhna in spodnja Krila Predpasnike Moderce Šerpe Pasove Ovratnike Mašence Jabots Srajce Perilo Otročje obleke Kratne oprave	 Potrebščine za šivilje Svila Baržun Tresse Čipke Vložke Applikaci- jone Gumbe Vezenine 	Glace in svilnate rokavice Moderne srajce Ovratnike Kravate Nogavice Žepne robce Gumbe Denarnice Prsnike Naramnice Glavnike Garniture Milo Parfum
 Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke filijalka iz Ljubljane 195 52-52 A. VIVOD-MOZETIČ v KRANJU na glavnem trgu v hiši g. Pavšlarja Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo. Zunanja naročila točno.		
 ženska ročna dela Predtiska- rija Vseh vrst pavola Svila Cvetlice Ročne torbice Moderne kapce Palčolane 		

Zobozdravniški atelje dr. Edvard Globočnik

v Kranju 344 52-11
je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu
na razpolago

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

**Steckenpferd
lilijino milo**

najboljše milo za kožo.

**Slovenoci, kupujte vži-
galice v korist družbi
sv. Cirila in Metoda!**

■ Električna gonilna sila. ■

Tovarna eljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena
in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6,
nasproti hot. 'Union'

Ustanovljeno 1842. ■ Telefon 154.
52-17

Zobotehnični atelje Oton Seydl

v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranilo korenine, z ali
brez nabne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH. 111-74

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek
od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ 0/0

Rezervna zaklada
iznaša:

K 78.000

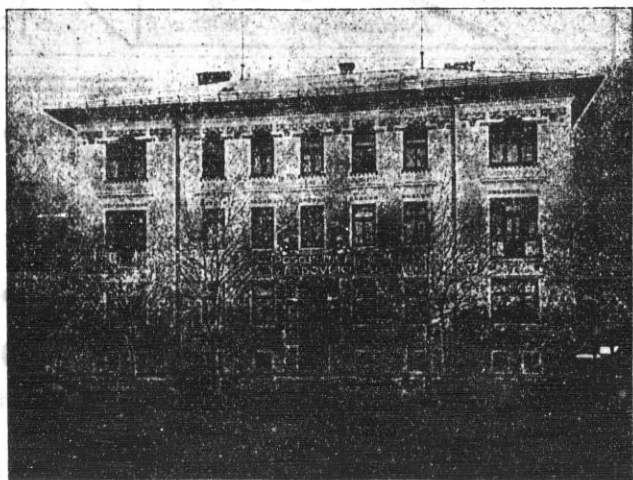
Denarni promet
v letu 1907.:

K 5.600.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5¹/₂%, ali z 1% amor-
tizacijo, na menice pa
po 6%. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
menice.

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Uradije se v centrali
in v podružnici

**vsak dan
od 8. do 12. ure dop.**

in
**od 2. do 6. ure pop.
izvzemši nedelje pop.**

Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.

120-63